

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

40. Eiusde[m] mors sancta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

partem necessariæ quieti vir senex, & negotiosus detrahebat; crediturque vita Matthæi Ricci, auctore tacito in Sinitis vulgata eius opus esse. Accessit sub id tempus ex Gueicuni morte, actusque damnatis, oportunitas producendi Patres in publicum; ad hoc ampliam iis domum cœmit suo vicinam palatio, templumque ad illam designavit; decumanis templi statuendis columnis interfuit die S. Xaverij anniuersario, cum tota Mandarinatus sui gradusque maiestate, non cohonestandæ modo functioni sacratæ spectator honorarius, sed operarius, & adiutor, nam priori columnæ ceruicem ipsemet subiecit; alteri Ioannes ipsius filius, magno Sinensium stupore ad humilitatem Christianam tam illustris viri demissione triumphantem. In ea fabrica interdium satagit; noctu scribendis incumbit Patrum gestis, legitur ad gradum in aula sublimem Hanceensis Mandarinus, hunc prouidens Michaël magnum fore Christianæ rei præsidium, si posset viro insinuari eius noticia ad conuiuium vocauit cum Literatis primariis duobus, & uno ex Patribus, cum quo sermonis cautè inferendi argumentum condixit de Deo, & Christianismo. Processitque tam bellè, quærendo, respondendo, in horas aliquot productus sermo, vt noctis residuum recentis memoria Michaël sumeret in eo describendo, quod meditaretur in Patrum doctrinam illum inferere. Mensis erat December; hyems crudata; Hancei, vndecumque id fiat crudior etsi non plus fermè triginta gradibus Septentrioni subiaceat, sed occupatissimus, & flagrans senex pia scribendi voluptate, naturæ vim fieri non sensit; penso igitur absoluto, cælo prope albente, ad quietem secedens febri corripitur, quæ statim initio mortis nimium cæcæ inditia præbuit. Quare die quarto, confessione accuratissima purgavit animum, ingrauescentèque mox febri, mente aberrauit, sed immersa penitus, in templi fabrica virgenda; describendo illius ornatu, & supellectili destinanda. Nihil enim altiùs hærebat animo; auditusque fuerat adhuc sanus cum diceret, nullius æquè se religione vellicari, vt dilati per dies aliquot eius templi, quod potuisset à morte Gueicuni statim inchoare; eam culpam se caro luere; seque in vxoris, liberorum, & caducorum omnium factura facili, hoc solo angere, quod absoluendi meritum operis relinqueret alteri, cuius ipse tantum præ socordia inceptor esset. Aucto septimi diei accessione periculo; diuino viatico præmunitur, quod ne extra lectum de genibus sumeret, multum dolens, & querens fuit Patris imperio cogendus, sic, inquit, mi Pater! sicine apud te plaris sum, quam tui meique Domini maiestas & dignitas? vultuque velut inhorrescens, qui potest tantum audere homulus cum Deo? vna demum peruicax obedientia, demissis oculis pudorem illum hausit, nec lamentari destitit per diem proximè insequentem, irreuerenter factum, vt ipse interpretabatur. Demum oleo sancto delibutus, quo morti fiebat propior, eo iucundiùs beatitatis proximæ afficiebatur fiducia, Patrèmq; compellans qui semper lateri assidebat, quàm libenter,

407
Eiusdè mortis
sanctæ.

ait, pro cælo terra deseritur, suosque lecto circum adstantes videt, nec isti addebat, me plus tangunt quam si nihil ad me attinerent; nec mundi totius, perstringit grauius iactura, quam si planè in mundo non vixissem. Hos inter animi æterna spirantis affectus placidos, vitam cum voce pariter amisit sub finem anni vigesimi septimi, vel quod alij scribunt, initium sequentis. Religiosæ in Deum pietatis, & beneuolæ erga Patres hæredem reliquit filium Ioannem, qui utroque mox ceptis munere perfungi: horæ fluxerant non multæ, cum ethnica cingitur propinquorum turba, suadeturque ad iusta funebria tanti nominis vico digna, sed ritu Sinarum Bonziis committenda, domo primum eiectis, aut saltem dimissis Patribus. Responsum ex eo tulere, obisse Patrem Christianum; non decere illum exequias nisi ritu instructas Christiano; Patres illum seipso non minùs amasse; fore sibi eosdem vnice semper caros, & parentis loco singulos habiturum. Ac ne pacitati verteretur quod vacuos remitteret Bonzios, quod erat in eos impendi solitum, ad fores suarum ædium largè in pauperes erogant. Digestas interea ordo funeris à nostris quem ex iis vnus concione funebri concludit. Nec Hancei modo, sed vbicumque Sinarum fuere Christiani, parentatum est illi tanquam Patri nostrorum optimo, & legis sacrosanctæ inuictissimo defensori. Labet hic vnum demissionis heroiæ ex laudatione illa funebri excerptum, posteris exemplo transmittere. Portabatur aliquando exaphoro per urbem, vt mos est Primatibus Mandarinis, & (quod ægrè in denso populo vitatur) in plebecum, tardiùs locum dantem lecticarij impingunt; is vel ictu attritus, vel alias dolens excanduit, & Doctorem Michaëlem probrosè ac rusticè verbis incescit contumeliosus, quæ dubio procul alius quilibet eius auctoritatis Mandarinus, repente coram verberatione sæuissima per satellites excogisset, Michaël in eum ruentes inhibuit obiurgans; & benignè, fatentem intuitus, præterit; qui placiditate illa nihil domitus, magna voce præteruecto Doctorei ocyma decantauit, sed nec eò vsque patientiam eius fregit, vt suis permitteret flagitioso larratori quod erat commertus pendere. Verum facti præclari rarissima gratia hæc fuit, quam Patri aperuit, animæ suæ consiliario, & ductori; sibi nempe nesci conuictiatis, maledictæ venisse gratissima, quotus enim quisque, vera mihi de me, quod disertè hic fecit, ausus esset in os obicere? absque numero alij, dum me laudant, tot gratificantur mihi mendacia quot verba.

41.
Neophyti
mors mira-
biliter Sua-
uis, Colij
ethnici for-
midabilis.

Sequuntur in rebus anni huius vicesimi septimi, trium mortes, memoria dignæ longè ab se diuersa. Prima Christiani quem Vagnonius Deo pepererat in pago Angelorum (sic illum nominat pagum) duodecim hominum millibus habitato. Magni profectò apud Deum fuisse meriti videtur cui mortem largitus est beatis eremi senibus inuidendam, etsi nondum egisset in Christianismo biennium. Sedenti enim de medio die in domus arca quam illic habebat amplam, & commodam,

vi sum